

ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ για τον κορωνοϊό

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

θα πρέπει να έχει την απόλυτα άμεση προτεραιότητα σε μια τρίτη δόση.

Ταυτόχρονα, οι εταιρείες παραγωγής των εμβολίων ετοιμάζουν ήδη επικαιροποιημένα εμβόλια, ακόμη πιο αποτελεσματικά για τα νέα στελέχη του κορωνοϊού, τα οποία θα είναι διαθέσιμα μέχρι το τέλος του χρόνου. Ηδη, Pfizer και BioNTech ανακοίνωσαν ότι σκοπεύουν να δημιουργήσουν ένα εμβόλιο ειδικά κατά της μετάλλαξης «Δέλτα», καθώς θεωρούν ότι αυτό θα αποτελέσει ένα έξτρα όπλο στην περίπτωση που μια ενισχυτική δόση του υπάρχοντος εμβολίου τους αποδειχθεί ανεπαρκής κατά του νέου στελέχους του κορωνοϊού.

Βεβαίως, ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης συμπληρώνει πως υπάρχουν και ευρήματα που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι άνθρωποι που εμβολιάστηκαν με τα εμβόλια mRNA μπορεί να μη χρειάζονται ενισχυτικές δόσεις, αρκεί ο κορωνοϊός και οι παραλλαγές του να μην εξελίσσονται πολύ πέρα από τις τρέχουσες μορφές τους, κάτι που δεν είναι βέβαιο. «Ατομα που ανέκαμψαν από τη λοίμωξη πριν από τον εμβολιασμό ίσως να μη χρειάζονται επίσης ενισχυτική δόση, ακόμη και αν ο ιός κάνει σημαντική μεταλλαγή. Τα δεδομένα αυτά

ΝΕΑ
οι εταιρείες παραγωγής των εμβολίων ετοιμάζουν ήδη επικαιροποιημένα εμβόλια, ακόμη πιο αποτελεσματικά για τα νέα στελέχη του κορωνοϊού, τα οποία θα είναι διαθέσιμα μέχρι το τέλος του χρόνου

υποστηρίζουν ότι η ανοσία μας κατά του κορωνοϊού που αναπτύσσεται με τα εμβόλια mRNA είναι ανθεκτική στον χρόνο (Turner et al, Nature 2021)», δηλώνει ο Ακ. Γραβάνης.

Κάθε χρόνο

Στην εκτίμηση ότι είναι πιθανό να χρειαστούν αναμνηστικές δόσεις του εμβολίου έναντι του SARS-CoV-2 τουλάχιστον σε επίσια βάση, ώστε να προστατευτούμε από τις εξάρσεις της λοίμωξης και τις νέες παραλλαγές του ιού, προχωρά και ο **Θάνος Δημόπουλος**, καθηγητής Ιατρικής και πρύτανης του ΕΚΠΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα εργαστηριακά και προκλινικά δεδομένα. «Η διάρκεια της ανοσίας τόσο μετά από φυσική λοίμωξη όσο και μετά από εμβολιασμό έναντι της COVID-19, που ξεκίνησε πριν από 6 μήνες, παραμένει υπό διερεύνηση. Σύμφωνα με τον διευθυντή του Εθνικού Ινστιτούτου Αλλεργίας και Λοιμωδών Νοσημάτων των ΗΠΑ δρ. **Αντονι Φάουτσι**, δεν θα πρέπει να θεωρούμε ότι ο αρχικός εμβολιασμός θα μας προσφέρει απεριόριστη προστασία έναντι του SARS-CoV-2», σημειώνει.

Η Θεραπευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, από την αρχή των εμβολιασμών του ελληνικού πληθυσμού, ξεκίνησε εκτενή προοπτική μελέτη καταγραφής της ανοσολογικής απόκρισης στον εμβολιασμό έναντι του SARS-CoV-2 σε υγιείς εμβολιασθέντες. Στη μελέτη μετείχαν 255 υγειονομικοί και 112 εθελοντές, ηλικιωμένοι άνω των 80 ετών και ασθενείς με νεοπλασματικές παθήσεις.

«Μετά από πρόσφατη ανάλυση των αντισωμάτων 3 μήνες μετά τη δεύτερη δόση του εμβολίου, διαπιστώθηκε μικρή μείωση του τίτλου των αντισωμάτων, αλλά το 95% των υγειονομικών εξακολουθεί να έχει προστατευτικούς τίτλους εξουδετερωτικών αντισωμάτων. Αν κρίνουμε από τα αποτελέσματα σε Έλληνες ασθενείς που νόσησαν από COVID-19 -και το 75% διατήρησε τα εξουδετερωτικά αντισώματα τουλάχιστον 8 μήνες μετά το πρώτο σύμπτωμα- είναι πολύ πιθανό τα αντισώματα από τον εμβολιασμό να κρατήσουν για τουλάχιστον ένα έτος. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι οι εμβολιασθέντες αναπτύσσουν τίτλους εξουδετερωτικών αντισωμάτων πολύ υψηλότερους ακόμη και από όσους νόσησαν από COVID-19 και χρειάστηκαν νοσηλεία», επισημαίνει ο κ. Δημόπουλος.

Ο πρύτανης του ΕΚΠΑ αναφέρεται ειδικότερα στους ασθενείς που υποβλήθηκαν σε μεταμόσχευση συμπαγών οργάνων ή σε ασθενείς με κακοήγη ογκολογικά ή αιματολογικά νοσήματα, τονίζοντας ότι σε αυτούς έχει παρατηρηθεί μειωμένη ανοσολογική απάντηση μετά από τη χορήγηση εμβολίου έναντι του SARS-CoV-2.

«Παράγοντες που σχετίζονται τόσο με τα συγκεκριμένα νοσήματα όσο και με την απαιτούμενη ανοσοκατασταλτική αγωγή που λαμβάνουν οι ασθενείς έχουν συσχετιστεί με την υποβέλπιστα ανοσολογική απάντηση. Έχουν επίσης περιγραφεί αρκετές περιπτώσεις σοβαρής λοίμωξης COVID-19 σε τέτοιους ασθενείς μετά την ολοκλήρωση του εμβολιασμού τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τίτλος των αντισωμάτων αναμένεται να παρουσιάζει μια πτώση σε συνάρ-

τηση με τον χρόνο, οι ασθενείς αυτοί αναμένεται να απολέσουν ταχύτερα την αντισωματική ανταπόκριση μετά το εμβόλιο συγκριτικά με τους υγιείς. Αυτό οδήγησε τις γαλλικές Αρχές υγείας να προτείνουν μια τρίτη δόση εμβολίου σε ασθενείς με σοβαρά συμπαράμαρτουντα νοσήματα, όπως καρκίνος και μεταμόσχευση οργάνων», καταλήγει.

Τα ευρήματα

Ο **Ευάγγελος Μανωλόπουλος**, καθηγητής Φαρμακολογίας, Φαρμακογονιδιωματικής και Ιατρικής Ακριβείας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, αναφέρεται στα εμβόλια της Pfizer και της Moderna και στη δημοσίευση ερευνητικής ομάδας στις ΗΠΑ, πριν από περίπου 2 μήνες στο κορυφαίο επιστημονικό περιοδικό «Nature», η οποία έδειξε ότι, σε άτομα που νόσησαν από COVID-19, τα ανοσοκύτταρα που αναγνωρίζουν τον ιό και ευθύνονται για την κυτταρική ανοσία είναι παρόντα στον μυελό των οστών για τουλάχιστον οκτώ μήνες μετά τη μόλυνση. «Μια αντίστοιχη μελέτη από άλλη ομάδα έδειξε ότι τα λεγόμενα κύτταρα μνήμης Β συνεχίζουν να ωριμάζουν και να ενισχύονται για τουλάχιστον ένα χρόνο μετά τη μόλυνση. Τα δεδομένα αυτά υποδεικνύουν πως, όταν κάποιος μο-

Αχιλλέας Γραβάνης

Θάνος Δημόπουλος

Ευάγγελος Μανωλόπουλος

Οι ειδικοί τονίζουν ότι δεν θα πρέπει να θεωρούμε ότι ο αρχικός εμβολιασμός θα μας προσφέρει απεριόριστη προστασία έναντι του ιού

λυνθεί με κορωνοϊό, σχηματίζεται στους λεμφαδένες ένα "στρατόπεδο εκκίνησης" για τα κύτταρα μνήμης Β. Αυτό το κέντρο εκπαιδεύει τα κύτταρα αυτά να αναγνωρίζουν τη γενετική αλληλουχία του ιού, καθώς και τυχόν παραλλαγές αυτής της ακολουθίας. Με βάση τα ευρήματα αυτά, οι ερευνητές πρότειναν ότι η ανοσία σε άτομα που είχαν μολυνθεί με τον κορωνοϊό μπορεί να διαρκέσει για τουλάχιστον ένα χρόνο και πιθανώς αρκετά περισσότερο», σχολιάζει.

Σύμφωνα με τον καθηγητή Φαρμακολογίας, οι περισσότερες σχετικές μελέτες έχουν γίνει για το εμβόλιο της Pfizer και εστιάζουν στους μεταμοσχευμένους ασθενείς, για την πλειονότητα των οποίων οι δύο δόσεις δεν αρκούν για την ανάπτυξη πλήρους ανοσίας κατά του κορωνοϊού.

«Τα δεδομένα των μελετών αυτών έχουν δείξει την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια μιας τρίτης δόσης εμβολίου Pfizer στα άτομα αυτά. Είναι πιθανό ότι ανάλογη στρατηγική τριών δόσεων να εφαρμοστεί στο μέλλον και σε άλλες κατηγορίες ασθενών που λαμβάνουν ανοσοκατασταλτικές θεραπείες, εφόσον κλινικές μελέτες που είναι σε εξέλιξη δώσουν θετικά αποτελέσματα», τονίζει και συμπληρώνει ότι σημαντικές πληροφορίες για το θέμα της ενισχυτικής τρίτης δόσης τόσο σε ανοσοκατασταμένους όσο και σε άλλες κατηγορίες απόμων (συμπεριλαμβανομένων και υγιών) αναμένεται να προκύψουν από μια μεγάλη κλινική μελέτη που έχει ήδη ξεκινήσει στη Βρετανία και θα συμπεριλάβει σχεδόν 3.000 εθελοντές. Τα πρώτα αποτελέσματα αναμένονται τον Σεπτέμβριο και θα καθορίσουν την στρατηγική της Βρετανίας και πολλών άλλων χωρών σε αυτό το θέμα. Τα εμβόλια που δοκιμάζονται περιλαμβάνουν τα ήδη χρησιμοποιούμενα στην Ελλάδα Oxford/AstraZeneca, Pfizer/BioNTech, Moderna και Johnson & Johnson/Janssen, τα υπό ανάπτυξη και κρίση Novavax, Valneva, και Curevac, καθώς και μια ομάδα ελέγχου.